

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. juuli 2023
(OR. en)

11645/23

ENER 437
ENV 830
TRANS 303
ECOFIN 760
RECH 346
CLIMA 348
IND 377
COMPET 743
CONSOM 272
DELECT 95

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	6. juuli 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2023) 4376 final
Teema:	KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../..., 4.7.2023, millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2015/2402 seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL kohaldamisel kasutatavate elektri- ja soojusenergia eraldi tootmise tõhususe ühtlustatud kontrollväärtuste läbivaatamisega

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2023) 4376 final.

Lisatud: C(2023) 4376 final

Brüssel, 4.7.2023
C(2023) 4376 final

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

4.7.2023,

millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2015/2402 seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL kohaldamisel kasutatavate elektri- ja soojusenergia eraldi tootmise tõhususe ühtlustatud kontrollväärtuste läbivaatamisega

SELETUSKIRI

1. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI TAUST

Delegeeritud määruse põhjused ja eesmärgid

Energiatõhususe direktiivi 2012/27/EL¹ kohaselt peavad soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamad tagama rohkem kui 1 MWe võimsusega süsteemide puhul üle 10 % (või alla 1 MWe võimsusega väikeste süsteemide puhul üle 0 %) primaarenergia säästu, et neid saaks pidada tõhusateks koostootmisjaamadeks, võrreldes elektri- ja soojusenergia eraldi tootmisega.

Primaarenergia säästu arvutamiseks on vaja soojus- ja elektrienergia eraldi tootmise tõhususe kontrollväärtusi. Kooskõlas energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikega 10 ja II lisa punktiga f on komisjoni ülesanne tellida töö nende kontrollväärtuste hindamiseks käitamisandmete põhjal. Komisjoni õigus need kontrollväärtused läbi vaadata on sätestatud energiatõhususe direktiivi artikli 22 lõikes 1.

Kontrollväärtused kehtestati esmakordselt komisjoni otsusega 2007/74/EÜ². Neid väärtusi tuleb korrapäraselt ajakohastada, et võtta arvesse tehnoloogia arengut, ning need on läbi vaadatud kahel korral: komisjoni rakendusotsusega 2011/877/EL³ ja komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2015/2402⁴. Käesolevas delegeeritud õigusaktis esitatud kontrollväärtused põhinevad komisjoni tellitud uuringul „Review of the Reference values for high efficiency Cogeneration (2022–2025)“ (Tõhusa koostootmise kontrollväärtuste läbivaatamine (2022–2025))⁵.

Delegeeritud õigusaktis järgitakse üldpõhimõtteid, mis tulenevad direktiivist 2004/8/EÜ (soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel)⁶, milles nõuti elektri- ja soojusenergia tootmise tõhususe kontrollväärtuste ühtlustamist, et konkreetse kütuse ja konkreetse ehitusaasta kontrollväärtus kehtiks kõigis ELi liikmesriikides. See nõue säilitati energiatõhususe direktiivi II lisas.

Lisaks peavad kontrollväärtused põhinema turutingimustes ehitatud jaama reaalses tingimustes käitamise andmetel, mitte tootja esitatud andmetel, projekteerimisandmetel või uurimisprojektide andmetel. Projekteerimis- ja käitamisandmete erinevusi võivad põhjustada eri tegurid, nagu koormusgraafiku kõikumine, talitluse halvenemine aja jooksul jne.

Delegeeritud määrusega asendatakse delegeeritud määruse (EL) 2015/2402 I, II ja IV lisa. Määruse muid sätteid ei muudeta, sest need on määruse eesmärkide seisukohast endiselt asjakohased ja kooskõlas soojus- ja elektrienergia eraldi tootmise kontrollväärtuste läbivaatamiseks tehtud viimase uuringuga.

Keskkonnaaspektid

Määruse muutmine on kooskõlas energia- ja kliimapolitiika 2030. aasta eesmärkidega. Koostootmine on soojus- ja elektrienergia samaaegseks tootmiseks kõige tõhusam tehnoloogia, mis võimaldab kulutõhusal viisil säästa primaarenergiat ja kaitsta keskkonda.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

² ELT L 32, 6.2.2007, lk 183.

³ ELT L 343, 23.12.2011, lk 91.

⁴ ELT L 333, 19.12.2015, lk 54.

⁵ <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/document/90120/download>

⁶ ELT L 52, 21.2.2004, lk 50.

Muudatustega hoitakse ära investeeringud uutesse vedelaid või tahkeid fossiilkütuseid⁷ kasutatavasse koostootmisjaamadesse. Ainus fossiilkütus, mida saab tõhusates koostootmisjaamades kasutada, on maagaas. Pikaajalistes kliima- ja energiastsenaariumides⁸ leiti, et maagaasi kasutamine koostootmiseks on kooskõlas eesmärgiga minna 2050. aastaks üle kliimaneutraalsusele ning liidu 2030. aasta eesmärkidega.

2. ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISELE EELNENUD KONSULTEERIMINE

Konsulterimine huvitatud isikutega

Kuna tegemist on tehnilist laadi delegeeritud määrusega, ei olnud enne õigusakti muutmist vaja hinnata selle mõju ega korraldada avalikku konsultatsiooni, nagu on ette nähtud olulisemate algatuste puhul.

Eespool nimetatud uuring algatati 2021. aasta märtsis, et vaadata läbi soojus- ja elektrienergia eraldi tootmise kontrollväärtused. Liikmesriike ja sidusrühmi kutsuti energiatõhususe direktiivi komitee kaudu selles osalema ja asjakohast teavet esitama. Uuringu raames korraldati veebis kolm sidusrühmade seminari, mis toimusid vastavalt 15. juunil, 27. septembril ja 2. detsembril 2021.

Vastuste kokkuvõte ja nende arvessevõtmine

Liikmesriigid ja sidusrühmad esitasid eespool nimetatud seminaridel peetud arutelude käigus uuringu tulemuste kohta mitu kommentaari ja soovitusi:

- tuleks säilitada põhimõtet, et kontrollväärtused kehtestatakse kõigi kütusekategoriate jaoks eraldi, võimaldades seega võrrelda samu näitajaid, et määrata kindlaks koostootmisüksuste primaarenergia sääst; tahkeid ja vedelaid fossiilkütuseid kasutatavate jaamade puhul ei ole võimalik saavutada maagaasil töötavate elektrijaamade kontrollväärtusi;
- mõnel tehnoloogial, nagu orgaanilisel Rankine'i ringprotsessil (ORC) põhinevad jaamad, kus kasutatakse biomassi ja kütuseelemente, peaksid kütusekategoriate all olema erikontrollväärtused;
- koostootmisjaamadele, mis suudavad paindliku käitamise kaudu osutada elektrisüsteemiteenuseid, tuleks kehtestada madalamad kontrollväärtused;
- mõne energiaallika, nagu biomassi, vesiniku, e-kütuste, jäätmete ja heitsoojuse puhul esitati kavandatud kontrollväärtuste kohta märkusi, peamiselt nende taseme ja kohaldamisala tõttu. Näiteks soovitati järgmist:
- biomassi kasutatavatel ORC-jaamadel peaks olema eraldi alamkategoria, millel on madalamad kontrollväärtused;
- bioenergial töötavatel jaamadel, mille võimsus on alla 20 MW_{el}, peaks olema madalamad kontrollväärtused;
- kütuseelementidel peaksid olema eraldi kontrollväärtused;
- kaubeldaval vesinikul peaksid olema samad kontrollväärtused, mida kohaldatakse põhitegevuse kõrvalsaaduseks oleva vesiniku suhtes;

⁷ Välja arvatud taastumatu energiaallikana käsitatavad jäätmed ja jäägid.

⁸ SWD(2020) 176 final.

- praegune heitsoojuse puhul kehtiv elektritootmise kontrollväärtus 30 % on mõne rakenduse puhul liiga kõrge;
- kondensaadi tagasivooluga seotud parandustegurite puhul tuleks kasutusele võtta üksikasjalikum lähenemisviis. Aur võiks olla üks tööstustarbijatele mõeldud toodetest. See tuleb tarbijatelt tagasi veena (kondensaadina), mis sisaldab endiselt ligikaudu 10–16 % kogu esialgsest aurust sisaldunud energiast. Kondensaadi tagasivool maksimeerib seega energia eraldamist aurust, et suurendada tõhusust, ja vähendab samal ajal sisendenergia vajadust.

Tänu neile ettepanekutele:

- selgitati uuringu aruandes täpsemalt, miks kasutatakse kõigi fossiilkütuste jaoks sama kontrollväärtust ja kontrollväärtuste kehtestamisel tehnoloogianeutraalset lähenemisviisi;
- ei võeta primaarenergia säästu arvutamisel arvesse koostootmisjaamade paindlikku käitamist;
- esitati üksikute energiaallikate suhtes kohaldatavate kontrollväärtustega seotud märkuste põhjal täiendavaid selgitusi. Alandati heitsoojuse kavandatud kontrollväärtuse puhul heitsoojuse kontrollväärtusi temperatuurini alla 200 °C;
- tehti seoses kondensaadi tagasivooluga ettepanek mitte muuta praegust lähenemisviisi, mille kohaselt võivad liikmesriigid ise otsustada kondensaadi tagasisaatmisega seotud riiklike meetodite üle.

Ettepaneku eelnõu avaldati üldsuse tagasiside saamiseks parema õigusloome portaalis 2. detsembrist kuni 30. detsembrini 2022. Kokku saadi 14 vastust: kaheksa ettevõtjate ühendustelt (sh neli organisatsiooni, mis esindavad oma liikmeid ELi tasandil), kaks üksikettevõtetelt, kaks ametiasutustelt, üks vabahendusel ja üks ELi kodanikult. Kõige enam esindatud liikmesriigid vastajate seas olid Tšehhi (neli vastust), Poola (kolm) ja Soome (kaks). Kommentaarides paluti allpool loetletud lisaselgitusi või muudatusi.

- Kohaldada selliste koostootmisjaamade suhtes, mis töötavad tahketel ja vedelatel fossiilkütustel ning on 2024. aastal üle 10 aasta vanad, kuni 2023. aasta detsembrini kehtinud kontrollväärtusi (üheksa vastajat).
  - See küsimus on delegeeritud õigusaktis, nimelt artikli 3 lõikes 2, juba piisavalt hästi reguleeritud. Selle lõike kohaselt kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2024 kehtivaid uusi kontrollväärtusi 10-aastaste või vanemate koostootmisüksuste suhtes alates 1. jaanuarist 2034. Seega mõjutab see kõige enam tahkeid või vedelaid fossiilkütuseid kasutavaid koostootmisüksusi, mis on võetud kasutusele pärast 2020. aastat. Käesoleva delegeeritud õigusakti ettevalmistamisel ei ole selliseid üksusi aga kindlaks tehtud, vaatamata nende leidmiseks tehtud jõupingutustele.
  - Põhjendust, milles selgitatakse kontrollväärtuste kasutamist vanemate koostootmisüksuste puhul, on veidi muudetud.
- Kaubeldava vesiniku ja jääkvesiniku kontrollväärtused peaksid olema samad ja muutumatud (kuus vastajat), kuna pakutud kontrollväärtused ei põhine käitamisandmetel.
- Maagaasil töötavad koostootmisüksused on sageli projekteeritud nii, et need oleksid juba praegu n-õ vesinikuvalmis. Vesiniku madalam kontrollväärtus tähendab, et kombineeritud kontrollväärtus on vesinikku teise kütusena

kasutavate maagaasiseadmete puhul väiksem. Mitut kütust kasutavate üksuste puhul on kontrollväärtus kaalutud keskmine väärtus, mis põhineb iga koostootmisüksuses kasutatava kütuse osakaalul. Seepärast on asjakohane kehtestada kaubeldavale vesinikule eraldi kontrollväärtus, et vältida uute koostootmisüksuste energiatõhususe nõude kaudset vähendamist.

- Selle tagasiside põhjal delegeeritud õigusakti eelnõu ei muudetud.
- Koostootmisüksuste paindlikkust tuleks premeerida konkreetse parandusteguriga. Komisjon analüüsib seda konkreetset küsimust ja kehtestab järgmise läbivaatamise käigus parandusteguri, kui see on asjakohane (kaks vastajat).
  - Praegu ei ole piisavalt tõendeid selle kohta, et koostootmisjaamad ei suuda paindliku käitamise tõttu täita primaarenergia säästu nõuet.
  - Elektrituru korraldus peaks andma asjakohaseid signaale, et soodustada koostootmisjaamade paindlikku käitamist.
  - Lisatakse konkreetne põhjendus, milles rõhutatakse vajadust seda aspekti järgmisel läbivaatamisel arvesse võtta.
- Jäätmete (kütusekategooria S6) kontrollväärtused peaksid olema kõrgemad (kaks vastajat).
  - Ettevalmistustöö käigus selliste käitiste kohta kogutud käitamisandmed olid piiratud, kuid need ei kinnita kõrgema kontrollväärtuse sobivust.
  - Selle tagasiside põhjal delegeeritud õigusakti eelnõu ei muudetud.
- Stimuleerida üleminekut biogaasilt biometaanile kontrollväärtuste abil, kuna see on üks teatises „REPowerEU“ seatud eesmärkidest (üks vastaja).
  - Regulaatiivne sekkumine kontrollväärtusi käsitleva delegeeritud õigusakti kaudu on kaudne meede selle probleemi lahendamiseks. Selleks, et soodustada biogaasi väärimist biometaaniks, sobivad paremini turumehhanismid.
  - Selle tagasiside põhjal delegeeritud õigusakti eelnõu ei muudetud.
- Maagaasi kontrollväärtuse eristamine vastavalt koostootmisüksuste suurusele ja kahe kategooria kasutuselevõtt: üle 100 MW_{el} ja alla 100 MW_{el} (üks vastaja).
  - Delegeeritud õigusakti ettevalmistamise käigus ei leitud piisavalt tõendeid, mis õigustaksid eri kategooriaid.
  - Selle tagasiside põhjal delegeeritud õigusakti eelnõu ei muudetud.

3. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI ÕIGUSLIK KÜLG

Kavandatud meetmete kokkuvõte

Delegeeritud määrusega nähakse ette uued soojus- ja elektrienergia eraldi tootmise kontrollväärtused, mida hakatakse kasutama alates 1. jaanuarist 2024.

Sellega ajakohastatakse soojus- ja elektrienergia eraldi tootmise kontrollväärtusi uute energiaallikatega ning korrigeeritakse mõningaid praegu kehtivaid kontrollväärtusi.

Õiguslik alus

Komisjonil on õigus võtta vastu käesolev delegeeritud määrus energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 10 ja artikli 22 lõike 1 alusel.

Proportsionaalsuse põhimõte

Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev delegeeritud määrus selle eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Delegeeritud määruse vorm on eelmist õigusakti muutev määrus, mis on vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides. Sellega tagatakse, et käesoleva õigusakti ülevõtmisega liikmesriikide õigusaktidesse ei kaasne liikmesriikide ega ELi haldusametustele kulusid.

Vahendi valik

Kavandatud vahend on delegeeritud määrus. Kuna delegeeritud määrusega muudetakse kehtivat määrust, on see ainus sobiv vahend.

Mõju eelarvele

Delegeeritud määrus ei mõjuta ELi eelarvet.

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

4.7.2023,

millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2015/2402 seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL kohaldamisel kasutatavate elektri- ja soojusenergia eraldi tootmise tõhususe ühtlustatud kontrollväärtuste läbivaatamisega

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ,¹ eriti selle artikli 14 lõike 10 teist lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Delegeeritud määrusega (EL) 2015/2402² kehtestati elektri- ja soojusenergia eraldi tootmise tõhususe läbivaadatud ühtlustatud kontrollväärtused maatriksina, mis sisaldab asjakohaste tegurite, sealhulgas ehitusaasta ja kütuseliigi järgi eristatud väärtusi, mida täiendavad keskmiste kliimatingimuste ja ärahoitud jaotusvõrgukadude parandustegurid.
- (2) Komisjon on elektri- ja soojusenergia eraldi tootmise tõhususe ühtlustatud kontrollväärtused läbi vaadanud (edaspidi „läbivaatamine“), võttes arvesse liikmesriikide ja sidusrühmade esitatud andmeid käitamise kohta tegelikes oludes. Võttes arvesse parima võimaliku ja majanduslikult põhjendatud tehnoloogia arengut vaadeldud ajavahemikul 2016–2021, tuleks elektrienergia eraldi tootmise tõhususe ühtlustatud kontrollväärtuste puhul säilitada delegeeritud määruses (EL) 2015/2402 sätestatud koostootmisüksuse ehitusaasta põhine eristamine.
- (3) Lábivaatamine näitas, et on vaja lisada uusi kütuseid ja kujunemisjärgus tehnoloogiaid, mida saaks laiemalt kasutada või koostootmisel kasutusele võtta. Seepärast tuleks konkreetsete kontrollväärtustega energiaallikate loetelu laiendada, et hõlmata ka e-gaasid ja kaubeldav vesinik. Kaubeldava vesiniku puhul tuleks kehtestada eraldi kontrollväärtused, et suurendada vesiniku kasutamise tõhusust suurtes koostootmisüksustes.
- (4) Lábivaatamine toetab elektrienergia eraldi tootmisel kõigi fossiilkütuste puhul ühe ja sama sellise kontrollväärtuse kasutamist, mis põhineb maagaasi kasutusel kombitsükliga gaasiturbiinidega elektrijaamades. Vedelatel või tahketel fossiilkütustel töötavate uute koostootmisüksuste ehitamine ei ole kooskõlas liidu pikaajaliste energia- ja kliimapoliitika eesmärkidega. Seega selleks, et vältida praeguste süsteemide tagasiulatuvat muutmist, tuleks kontrollväärtusi ajakohastada ning

¹ ELT L 315, 14.11.2012, lk 1.

² Komisjoni 12. oktoobri 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2402, millega vaadatakse läbi elektri- ja soojusenergia eraldi tootmise tõhususe ühtlustatud kontrollväärtused Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL kohaldamisel ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus 2011/877/EL (ELT L 333, 19.12.2015, lk 54).

kohaldada neid alates 1. jaanuarist 2024 kasutusele võetavate uute ja oluliselt remonditud fossiilkütustel töötavate koostootmisüksuste suhtes.

- (5) Läbivaatamine näitas, et soojusenergia eraldi tootmise tõhususe ühtlustatud kontrollväärtusi tuleks muuta ainult fossiilkütuste puhul. Fossiilkütuste uued kontrollväärtused kehtestatakse maagaasil töötavate üksnes soojusenergiat tootvate katelde põhjal ning neid tuleks kohaldada alates 1. jaanuarist 2024 valminud uute või oluliselt remonditud soojusenergiat eraldi tootvate üksuste suhtes.
- (6) On vaja, et elektri- ja soojusenergia koostootmise investeerimistingimused oleksid stabiilsed ja säiliks investorite usaldus, seepärast on asjakohane kehtestada elektri- ja soojusenergia jaoks ühtlustatud kontrollväärtused.
- (7) Direktiivi 2012/27/EL üks eesmärke on soodustada koostootmist energia säästmiseks, seepärast tuleks stimuleerida vanemate koostootmisüksuste ajakohastamist, et parandada nende energiatõhusust. Sellise stiimuli pakkumiseks ja kooskõlas nõudega, et tõhususe ühtlustatud kontrollväärtused peavad põhinema direktiivi 2012/27/EL II lisa punktis f sätestatud põhimõtetel, peaksid vastavalt delegeeritud määruse (EL) 2015/2402 artikli 3 lõikes 2 sätestatud eeskirjadele koostootmisüksuse suhtes kohaldatavad elektrienergia tootmise tõhususe kontrollväärtused suurenema alates üheteistkümnendast aastast pärast selle ehitusaastat.
- (8) Soojusenergia tootmine muutub energiasüsteemi kindluse, vastupidavuse ja paindlikkuse seisukohast üha olulisemaks. Mõnede koostootmissüsteemide käitamine võib sõltuvalt rakendusest muutuda, et tagada elektrisüsteemi varustuskindlus, paindlikkus või tugiteenused. Delegeeritud määruse (EL) 2015/2402 tulevaste läbivaatamiste käigus uuritakse tõhususe arengut, kuna soojuselektrijaamade käitamist tuleb kohandada paindlikumaks, et reageerida taastuvenergia tootmise kõikumisele ja tarbimise elektrifitseerimisele.
- (9) Seepärast tuleks delegeeritud määrust (EL) 2015/2402 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Delegeeritud määrust (EL) 2015/2402 muudetakse järgmiselt:

I ja II lisa asendatakse käesoleva määruse I lisas esitatud tekstiga;

IV lisa asendatakse käesoleva määruse II lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Käesolevat määrust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2024.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 4.7.2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN